

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

Any 1.er

Tortosa, 10 Desembre de 1899

Núm. 2

LA INMACULADA

RECORT GLORIÓS

Com l'oxigeno es element de vida pera 'l cos axis la Religió ho es pera l'ànima.

Aquesta afirmació no es pas discutible pera tots els catòlics, perxó tots l'admetem en virtut de nostres creencies naixcudes y desenvolhades juntament ab les més profundes afecions de nostra vida.

Les manifestacions de la fé son els dogmes ab les seves conseqüencies pràctiques pera la vida de la societat y del individu, desde 'l sabi y 'l Princep més poderós hasta 'l més humil en la esfera social. Entre 'ls dogmes del catòlicisme el que més endor-

sa les penes del cor y 'l més falaguer pera afirmá nostra esperansa es, sense dupte, el de la Concepció Inmaculada que 'l mon cristiá alegrement vá festejar el dia 8 del corrent mes; jorn felis que reuneix glories inmensas pera tota Catalunya.

Quan les grandeses de nostra terra arrivaren al cim de son periodo més culminant, y 'l escut de les quatre barres de sanch, sobre quartel d' or, embrassat pel Rey d' Aragó Alfons V., *El Magnanim*, brillava, tocant á son terme els segles mitj-ivals, al despuntar l'aubada de la edat moderna; quan les ciencies y les arts de la clàssica antigüetat desallotjades de nou de son últim assilo en l'Orient imploraven y trobaven protecció sota 'l manto reyal del predecesor dels Wifredos, Berenguers y dels Jaumes, admirador apassionat y cultivador entusiasta de la fé, de les ciencies y les arts; quan la veu del Papa Calixto III, naixcut en lo Reyne de Valencia, una cruzada nombrosa baix la senyera vermella y groga se desplegava cubrint de boscos d'alabardes la terra y de boscos de bastiments la mar inaugurant la grave qüestió d'Orient s'encaminava á vengar á Belgrado, junt al Danubi, en rius de sanch turca l'afrenta de Constantinopla; quan, en una paraula Alfons V preludiava á D. Joan d'Austria y Ca-

lixto III á San Pi... aeshores la Bassilica de Santa Creu y la nobilíssima ciutat de Barcelona y tot aquest Principat poderosissim, focos concentrichs de tan alta ilustració y de tan gloriosa empresa, feren principi y digne alarde de sa invencible creencia en la Inmaculada Concepció.

Era un divendres, 9 d'octubre de 1456, al toch de la campana de la Inmaculada reunits en l'aula Capitol de Barcelona els tres Brases de la llunya, formaven anfiteatrón davant el tron, del Rey de Castella y de Aragona. Allí alternaven el Clero y la noblesa, la Presencia del Jefe del Estat, els Dignos de la Cort y els Dignos del poble.

En aquell memorable jorn les Corts catalanes varen oferir un subsidi de 100.000 maravedis en penyora de sa llealtat al patrí aragonés representaven.

Despres d'aquest oferiment acceptat per la Corona s'aixecá de son sitial l'inclit D. Joan Margarit, Bisbe del Rosselló, y portant en la seva la veu de tot el poble catalá, dirigintse al Monarca-President li digué:

«Pregan aquestas Corts á Vostra Gran Excelencia, que, ab lloher aprobació y consentiment de les mateixes vullga constituhir que ningú de qual-sevol grau ú estament que fos en aquest Principat de Catalunya, sia atrevit d'asseverar, predicar ni encara sostenir com á probable que la gloriosíssima Verge Maria fou cencebuda en peccat original; de manera que si algú en aquest sentit parlés ó dogmatisés, pública ó privadament incurreixca *ipso facto* en pena de perpetuo desterro».

La sanció confirmant aquesta solemne demanda, se troba escrita en el Códich Autentich de les *Constitucions de Catalunya*. Forma lo títol segon del llibre primer y res te qu'envejar ó millor dit res conté que no haigi servit de model sobre el punt que 'ns ocupa á les lleys célebres, desde la 17 á la 19, títol primer del *Llibre primer de la novíssima Recopilació*, en que intervinent *Corts generals celebrades* durant les dinasties Austriaca y Borbónica, la Nació ca-

tólica, per excelencia, *en quals dominis no 's ponía 'i sol*, puig que ocupaven més de la tercera part del mon degut en gran part al heroysme de la patria catalana, llansa com hymne suprem d'amor, de gratitud y llealtat á la Verge Inmaculada sa celestial Patrona.

Donchs bé, la fé en la creencia de la Inmaculada Concepció que professaven, com hem dit, els nostres progenitors fou imposada ab veu infalible per Pio IX com autoritat del mateix Deu á la consciencia de tots el homens que son hi serán sobre la superficie de la terra.

Dertusensis.

Tortosa, 9 Desembre, 1899.

LO REGIONALISME Y 'L Centralisme de Barcelona

Els castellans y 'ls polítichs, faltantlos arguments pera desfer les llegitimes aspiracions dels catalans, propaguen, d'una manera ridícula, que, en lo cas de concedirse 'l Concert economich á Catalunya, Barcelona xuclaria la sanch de tots els demés pobles y, aleshores, son centralisme seria molt més pitjor que 'l de Madrit.

No hi ha cap dupte qu'aqueixes apreciacions son totes filles d'un enteniment educat al calfor de la política, puig sols los qu'á 'n ella consagren totes sas energies y treballs, poden pensar de Barcelona lo que ells son capassos de fer al amparo dels altres llops de Madrit. La descentralisació no assustará may al catalá estudiós; á 'n aquell que s'haigi mirat en lo mirall de les grandeses passades que tant ens enlluernan, puig en elles veurá sempre que tots els pobles de Catalunya, tenien antigament, les mateixes llibertats y condicions que gosava Barcelona.

Si la descentralisació fos complerta y 's donés á Barcelona lo poder central de Catalunya, tindriem en sa capital una mare, que, bona ó dolenta, cuidaria millor á sos fills que la madastra més carinyosa. Cada

poble tindria sa jurisdicció veritat; allavors estarien ben agermanats sos usos y costums y vindria ab lleugerera el reviscolament de la llengua catalana, y al estudiarla, trobariem en los armaris dels arxius documents importantíssims pera la nostra veritable historia, coberta avuy d' una capa boyrosa que 'ns impideix veurer l' horitzó ahont hi resplandeix ab tota claretat una llum més viva y més simpática que la que 's reflecta sobre les fulles de les histories castellanes, en les quals se veuhen enfosquides les jornades més hermoses de nostres guerres y conquestes y 'l antich modo de governarnos.

La política castellana y 'ls á 'n ella associats fugen del programa regionaliste com lo dimoni de la Creu y á forsa de mentides presenten á Barcelona com lo butxi dels demés pobles del Principat, com si Catalunya no sapigués les ferides qu' ha rebut de tota aquella colla d' *estadistes*, qu' en sa llarga carrera, sols han conseguit presentarnos devant del mon com á un poble enemich y desfallit que se 'l veu caurer desde 'l tossal á la bauma més profunda.

Aixis com els contraris nostres cuyen de desvirtuar lo fi real y positiu del Concert económich, nosaltres debém procurar ensenyar al poble la veritat y com d' aquest resulta un estudi analítich que fa veure les aspiracions y avensos de tota Catalunya treballant ab entusiasme podrém arribar al cim de nostres propósitos, desde ahont, tots plegats, tindrem ocasió de veurer com se fá runes aqueix artifici fals qu' aguanta la tan embolicada madeixa dels polítichs.

Les personalitats mes distingides de dintre 'l regionalisme hu' han dit ben alt y sense embuts:

«Si las concessions que probablement faré 'l ministeri compreguessin tan sols la provincia de Barcelona, nosaltres y ab nosaltres totas aquestas entitats forem els primers en combatrel.

Altra condició indispensable pera que 'l Concert siga beneficiós, es que jamay puga estar en mans del caciquisme, que 'n faria un arma més pera endogalar al poble. En sas mans seria terrible, y 'ls seus efectes desastrosos pera 'l país. Aixó vol dir que 'l entitat que contracti ab 'l Estat y que dirigeixi las operacions de repartiments, cobro, investigacions, etc. dels impostos que vingan compresos dintre 'l Concert, té de mantenirse completament apartada de tot lo que signifiqui partit polítich qu' estiga relacionat ab la burocracia imperant.

Aqueixa entitat té d' esser una veritable representació dels contribuyents catalans, de totas menas y estaments, des del milionari, industrial ó terratinent, al petit comerciant y senzill obrer. Lluny d' esser un organisme pera endogalar al contribuyent, té de significar la moralisació de las costums, la salvaguardia del petit, la forsa que s' oposi á tota injusticia, á tota pretensió injustificada que vinga dels de dalt. Té de significar, en fi, l' acabament del regne del favor y 'l comensament del de la justicia.»

Aixó es, donchs, lo que pidola Catalunya, y al demanarho, no fá mes

que cumplir en son dever moral, social, y económich, y sobre tot, avuy, que la gent aguayta esparverada aquella màniga ó *trompa marina* que, procedenta de Cuba y Filipines, ha de llenyar sobre les regions productores tantíssim asparté enllepolits fá molts anys per la canya, pel sucre y pel tabaco.

Aixó si que 's volguer fugir del centralisme. Lo demés, tot son cabories y mentides, tan fassil de desvaixar, con se desfa una volva de sabó á la punta d' un canyut.

Francish Mestre Noé.

Tortosa, 7 Deembre de 1899.

NOSTRE PRIMER NÚMERO

¡Quín orgull! ¡Cuánta satisfacció sentiem en qu' estém ben empapats de lo que es ser regionaliste! Era de veurer aquelles onades de gent agafant nostre periódich de les mans dels estrangers.

Desenrollant el primer diumenge sortiria á Tortosa un periódich escrit en catalá. Los uns aixó ho veuen pera veure si sabrien lleurement deuen alguns que fá quin partit (trats); altres volien més se creyeren que seria un setmanal que quedaren sorpresos los que deuen que si no era impossible, al menos era molt difícil lo fundar á Tortosa un periódich porta-veu dels nostres ideals.

Pels cassinos, cafés, fondes, establiments y casas particulars, no 's veuen més que exemplars de LA VEU DE TORTOSA. Aixó feya que les converses á las taules dels cafés y societats de recreo fossen molt animades y sobre 'l mateix tema:

—¿Has llegit lo nou periódich?—
deya un, tot hi fen la copa del estudiant.

—Ca, home, ca... no tinch paciència per llegir quatre planes de gargots.

—Donchs á mi m' agrada saberho tot.

Desgraciadament n' hi ha encara alguns que fan la contra al regionalisme sense pendres la molestia de llegir alguna cosa que 'ls pugue il·lustrar sobre aquest punt.

Y ara jo pregunto: ¿com es possible sostenir una discussió ab persones de tal calanya? Per aixó ja no 'ns sorprén sentir mil disbarats, com los que sentim á totes hores; hi ha qui diu que 'ls catalanistes volém la independéncia, altres que volém ser francesos, los més ignocents creuhen qu' un catalaniste fins se pot menjar una criatura.

Per altra part, en mitj del entu-

ssiasme que hi ha á Tortosa pel regionalisme tampoch 'ns ha d' estranyar qu' en alguns, molt poch, no hi haigi aquell calfor per la causa, porque aquesta comarca casi es verge á les ideyes regionalistes; per aixó á Tortosa era molt necessaria la publicació d' un periódich defensó dels furs dels nostres antepassats, y més encara al veure ab la fe que tothom firmava lo manifest dirigit á l' «Unió Catalana» pera adherirnos al moviment regionaliste, ab la salvetat que dels firmants no hi ha més que un individu de cada familia; les quals firmes no foren arrancades ab falsa diplomacia com sucseix en temps d' eleccions, que hi ha firma que costa fins la promesa de cambiar lo mar de lloch.

Jo crech que poch á poch aniran perdén l' *agre* los poch que per rutina 'ns fan la contra, y més encara quan se vagin convensén de que lo regionalisme está renyit ab la política, y ja sap tothom que aqueixa es la causa de tots los mals, petits y grans, que sofreix l' Estat espanyol.

Per aixó á nosaltres igual 'ns te Silvela que Sagasta, porque tots dos son ben contraris de nostres ideyes, lo qual vol dir que ni un ni altre poden fer res per nostra causa. Així donchs, no hi haurá res d' estrany que á nostre periódich li passen desapersibides ~~les~~ ~~quatre~~ ~~el~~ ~~passen~~ ~~per~~ defensar este ó aquell polítich, que al fi y al cap, si no pensa com nosaltres, res absolutament podrém esperar d' éll.

Avant, donchs, y demostrém á les altres comarques catalanes que Tortosa no dorm y que també 's descubreix devant lo pendó de Santa Eulalia, aixecant als quatre vents la senyera de les barres catalanes.

E. Cantero Hernandez.

Tortosa, 5 Desembre, 1899.

LA FIRA DE BESTIAR Y 'LS Lligallos del terme de Tortosa

Aproposit de la *Fira de bestiar* qu' ha de celebrarse anyalment en aquesta ciutat, per les festes de Nostra Senyora de la Cinta, acudeixen á nostra imaginació ideyes relacionades ab aquest assumpto, que, de pendres en compte, guanyariem moltíssim en la seva reconstitució.

Apart de les facilitats que pugue trovar la comissió de la fira pera 'l hostatje del bestiar y de la construcció de tancats que serveixin de corrals, deuria l' Ayuntamiento de Tortosa, veurer de reconstituir en tot el terme municipal los nombrosos lligallos qu' existien, anys enrera, de 60 vares d' ample en tota sa llarga extensió, faci-

litant lo pas dels ramats forasters y la conveniència de deixar ab ells els necessaris *atansos* ó sia els llochs de terrers intermedis dels lligallos destinats á amurricador ó descans de les besties.

La desaparició dels lligallos y dels *atansos* se deu—segons ens han informat persones coneixedores d'aquest servey pecuari—á la pèrdua del antich llibre del *Pastoret*, patrimoni exclusiu de nostra població y comarca, ahont constaven minuciosament los lligallos del terme de Tortosa, sa amplaria y demás condicions necessaries pera coneixement dels pastors; á n'aquesta desaparició punible se deu, sens dupte, l'abús comés pels propietaris colindants ab los antichs lligallos, que de poch en poch, s'han anat apoderant d'aquelles terres convertides avuy en heretat propia, convençuts que, faltant lo llibre del *Pastoret*—font del dret municipal en aquest punt concret—ningú podria expoliarlos d'una propietat adquirida sens escrupuls ni remordiments.

Els acaparadors de terres comunals no han comptat en la remenja; puig l'Ajuntament de Cantabella, vila immediata al Maestrasgo, posseheix un antich y molt interessant volum en folio, cuydadosament guardat en son arxiu, ahont consten, entre altres, tots els lligallos del terme nostre, perfectament senyalats, els principals desde son comensament al fi, ab sas mides corresponents y *atansos*.

Lo restabliment d'aquestos serveys pecuaris facilitaria notablement el concurs de la projectada fira, y para conseguirho, ens creyém en lo dever de pendrens la llibertat d'aconsellar á la Comissió encarregada d'aquest assumpto, pera que 's fassi ab una copia autèntica del *in folio* que conserva l'Ajuntament de Cantabella en el qual, segons habém dit, s'expressen detalladament els lligallos de nostre terme, y un cop conegut y estudiat se procedeixi sense cap contemplació á recuperar lo qu' es patrimoni, tan sols, del Municipi.

Pera conseguir aquest restabliment, tan beneficiós pera Tortosa, la Comissió podria demanar l'auxili dels ganaders, els quals deurien contribuir, per una sola vegada, en una petita penyora per cada un dels caps de son remat. Una vegada aixó conseguit, les manades anirien buscant el pasturatge dels lligallos, estalvianse 'ls pastors les denúncies y castichs judicials.

En obsequi á nostre amor patri, demaném á la Comissió que 'ns dispensi la *oficiositat* y procure estudiar, juntament ab les persones més interessades, aquest assumpto que tants beneficis donaria á la ciutat y tantes

molesties y multes estalvaria als propietaris dels bestiers.

S. Retabàs.

Tortosa, 6 Desembre de 1899.

LO MEETING DE REUS

Abans de tot, hem de fer constar el disgust qu' ens ha produhit l'actitut de l'Ajuntament d'aquesta ciutat catalana, que, no tan sols ha deixat d'enviar una Comissió á l'Assamblea de Reus, sinó que ni s'ha volgut ni s'ha volgut adherirse com s'ha fet casi tots els Municipis de Catalunya.

Nosaltres, si un incident inesperat no 'ns hagués destorbat la marxa, hauriem tingut gran satisfacció en sentir la veu dels tortosins en aquella històrica Assamblea. La causa destorbada está ben explicada en un telegrama que des' aquí varem metrèr á las vuyt y mitja de dia:

«**President Assamblea de Reus.**—Trenat bé ab nosaltres, si un incident inesperat no 'ns hagués destorbat la marxa, hauriem tingut gran satisfacció en sentir la veu dels tortosins en aquella històrica Assamblea. La causa destorbada está ben explicada en un telegrama que des' aquí varem metrèr á las vuyt y mitja de dia:

«**President Assamblea de Reus.**—Trenat bé ab nosaltres, si un incident inesperat no 'ns hagués destorbat la marxa, hauriem tingut gran satisfacció en sentir la veu dels tortosins en aquella històrica Assamblea. La causa destorbada está ben explicada en un telegrama que des' aquí varem metrèr á las vuyt y mitja de dia:

Nosaltres voldriem donar ha coneixer tots els detalls del *meeting* y copiar íntegrament els discursos de la Assamblea. No es aixó obra pera el limitat espay d'un setmanari y ens tindrem de conformar en reproduhir els trossos més importants dels grandiloquents discursos que 's pronunciarèn.

Aquí venen:

El senyor Rusiñol

Esperem, donchs, molt del concert, pero no sols del concert per sí, sino per considera 'l el primer pas pera obtindre tot quan desitjém pera Catalunya.

Nostre primer pensament era fer aquest *meeting* á Barcelona, y d'allí, després, escampantnos, anar predicant pels indrets de la terra catalana la doctrina que en ell sentessim. Mes las circunstancias males-trugas perque havém passat ens han privat aixó, y ara havem d'anar pregonant les conclusions de nostres idees desde fora á dintre. Mes aixó res hi fa, que allí y aquí estém en una mateixa terra, y dins dels limits de Catalunya no hi ha provincies, no hi ha més que catalans. (Aplausos).

Anava á dir que pera comensar aquesta campanya havém escullit la ciutat de Reus y aixó, no fora pas veritat. No som nosaltres, sou vosaltres els qui havem motivat la designació d'aquesta ciutat al cridarnos y dirnos: Sou un grupo de catalans; veyém que demaneu quelcom gros; no ho enteném del tot bé, pero tenim confiança absoluta ab els nostres compatriotas y s'hi adherim. (Aplausos).

El senyor Font de Rubinat

Aqueixa gernació que s'agombola en aquesta sala 'm dol no tenir lloch en que encabirla tan dignament com voldria, pero no 'm deixa de ser grat el veure que s'aquí tan apretat s'hi está, aixó posa de relleu que Catalunya te una ánima tan gran que no hi cap dintre dels motllos estrets y raquítics á que 'ns subjecta la Administració Central.

No vos tinch jo que fer cap discurs defensant aquesta ó l'altra reforma política. Ne tinch prou ab dirvos que á Catalunya en altre temps li copiaven les lleys á l'extranger; avuy 'ls que la dirigeixen no saben ni copiarne bonas del extranger pera ella.

Mes tinch confiança en el demá y crech que la manifestació d'avuy y la tendencia que ella augura será el comensament d'un radical cambi.

El senyor Quer

La prosperitat d'un poble, com d'un individu arranca de dos punts: el treball, y la bona administració dels fruyts que 'l treball produheix. Catalunya en té tan sols un de aquets dos punts: Catalunya treballa. Pero l'administració dels cabals de Catalunya no está confiada á nostras mans y 'ls que s'encarregan d'administrarlos no ho saben ferho.

Per aixó demaném lo concert economic, y creyém que 'l día que l'obtinguesim, sense perjudicar, ni al Govern, ni á les altres provincies la nostra prosperitat donaria una volada inmensa.

Se 'ns tracta de separatistas. No ho som. No volem separarnos d'Espanya. Volém que s' regoneixi á Catalunya la llibertat que concedeixen els pares al fills quant aquestos son majors d'edat.

El senyor Verdager y Callís

Jo sento tentacions d'enviar un vot de gracies á las autoritats de Barcelona. Potser vos sembli aixó estrany. Pero, gracies á que aquestes autoritats que 'ns han prohibit celebrar el *meeting* á Barcelona, ens ha donat peu pera desmentir l'acusació de que nosaltres treballém tan sols per Barcelona, puig el primer acte de la nostra campanya el celebrém aquí, fora dels limits de la provincia de Barcelona. (Aplausos).

Per arribar al Concert ab Catalunya es necessari que les quatre Diputacions catalanes el demanin. Ja sé lo qu' hem diru vosaltres: ¿qué s'ha de fer quant una Diputació qu' estigui á mercé del caciquisme no vulgui aquesta reforma per més que ho demani tota la provincia? Aquesta dificultat es grossa, y á vosaltres, que potser vos hi trobeu en aquest cas (veus; *Si, si*) vos ha de preocupar fonament. Pero, hi ha un medi pera vèncerla. Els Ajuntaments, encare qu' estiguin, molts d'ells, influits pel caciquisme tenen sempre, molt més que las Diputacions provincials, la representació genuina del poble. Y vosaltres ¿no vos veyeu capassos de guanyarlos els Ajuntaments? (Veus. *Si, si*). El dia en que tots els Ajuntaments d'una provincia demanin el Concert Económich ab Catalunya, la Diputació provincial será impotent pera contenir aquesta aspiració.

Las altres tres condicions se compleixen perfectament en las Bases del Concert Económich.

Una obgecció, una sola obgecció contra 'l Concert Económich, ha sortit de bona fé de llavis d'alguns catalans. Me refereixo al perill de la centralisació barcelonina.

Si aquest perill fos real, jo, que crech que fora més funesta la centralisació de Barcelona que la de Madrit, no sería partidari del Concert Económich. Pero crech, y crech fermament, que aquesta obgecció no té 'l més petit fonament. Perqué ¿quina es la provincia catalana més rica, la que té major capacitat tributaria? Induptionalment la de Barcelona. Donchs, bé ¿qué hi guanya Barcelona en ajuntarse ab las de

més provincies? No sols no portaria el Concert Econòmic la centralisació barcelonina, sino que rescabalaria a les altres provincies dels efectes reals de la centralisació econòmica y mercantil de Barcelona. Barcelona es un centre natural, y en virtut d'una ley fatal absorbeix part de la riquesa de les demés provincies catalanes. ¿Qué millor pera aquestes que Barcelona, ab sa gran capacitat tributaria, retorni a les provincies, part dels interessos que naturalment aflueixen?

El senyor Carner

El poble català no es mort. Qui es mort es l'Estat espanyol, aquest règimen burocràtic y centralista, que ha perdut per ineptias y vicis seus un imperi colonial, y en perdria deu més, si deu se ni posaven a las sevas mans. (Aplausos).

Aquest Estat espanyol es avuy lo mateix de sempre, y no escarmenta, ni esmena. Tant quan els negocis públics estaven en mans de favorits del rey, com quan ho están en las dels polítics d'ofici, uns al igual que els altres no han fet més que mercadejar ab la cosa pública. Aixís havém arribat als moments presents en que la immoralitat regna en lloch de la justicia, la disbauxa per compte de la administració, la arbitrariedad en lloch de la ley, constituhint tot plegat un organisme polítich que sols te comparació entre 'ls del Riff, y es una vergonya dintre de la Europa culta. (Grans aplausos).

Per aixó es que 'l poble català que recorda sa historia, y sap que a darrers del sigle XV en que tenia govern propi, anava del bras ab els pobles progressius, exigeix per tornar a ser lo que era, la seva completa autonomia.

La naturalesa del concert econòmic crech poder candensarlo ab la següent fórmula: es un pacte ó conveni celebrat entre Catalunya y l'Estat espanyol, per virtut del qual ens comprometém a pagarli una cuota anual per un número determinat d'

anys a cambi d'administrar y controlar tot lo referent a contribucions.

Un altre perill que algú veu en el concert es que ab ell no 's vagi a substituir el centralisme madrileny pel barceloní. Els que tal dihen sembla que fundin els seus rezles en la grandesa fabril de Barcelona, que no es més que la manifestació d'una ley económica universal. Pero precisament per la major grandesa de Barcelona es perque es convenient a les altres provincies l'unificar a Catalunya ja que aquesta major forsa contributiva que té la capital catalana, deguda en bona part a la activitat que li portém els fills de fora, tornaria al seu origen, a las comarcas ahont els que l'havém generada havém nascut.

No hi ha por de substituir un caciquisme per altre. Perqué volém matarlos els caciquismes demanan que la entitat concertant no siga una corporació oficial, sino una que representi las forsas vivas del país, las que tenen verdaderas arrels entre totes les clases altes y baixes que contribueixen a les càrreges del Estat.

El Dr. Robert

El Concert Econòmic es el tascó ab que volém esmicolar la roca del centralisme. La roca es forta, pero si li doném bons cops de mall sense defallir, arriarem a esmicolarla.

En aquesta campanya que empreném, el Concert Econòmic no es el tot, no, no es més que un síntoma del desvetllament de nostra terra.

Perqué 'l desvetllament de nostra terra es un fet a Catalunya; casi no hi havia opinió pública, pero, la sotregada dels darrers desastres, ens desvetllà de nostre ensopiment, y tots els que estavam allunyats de la política, compreguerem la necessitat que teniam de deixar nostra culpable indiferencia y entaular la lluyta contra 'l caciquisme.

La lluyta es entre 'ls que pagan y 'ls que cobran; per aixó aquestos, units per l'

interés comú, pensan sobre nosaltres tota mena d'anatemas.

El senyor Rusiñol

Se m'ha aludat diferents vegades; se m'han dirigit elogis per la conducta que avuy segueix el Foment. ¿Sabeu per qué ha sortit avuy de la esfera en que s'havia mogut fins are?

Donchs al moment li ha passat lo mateix que a mi y a molts de vosaltres. Li ha passat lo que, a las que vivian allunyats de la política, s'han vist precisats a intervenirhi pera contribuir, ab l'esfors de tots que no continuhem la marcha de la cosa pública en el camí que seguit fins are y evitar que 's tornen a fer recents desastres.

Al veurer l'atre atapahit de gent que no sap com aibirse, a la vegada que 'm plá l'incomoditat en que están molts dels corrents m'en alegro al veurer que 'ns hem tret de sobre la nostra indiferencia.

Per lo que se fa 'l Foment, desde Madrid ens insultan y ens denigran. Ens dihen que no 'm aním rahó de queixarnos porque som culpables de la pérdida de las colonias. ¿Sabeu los altres culpables! Ja ho saben els de Madrid que si las colonias anomenades Espanya, no las tenen los industrials catalans, sino 'ls que anviavan empleats quinas credencials an patents de corso. (Aplausos).

Bonsteyn d'aixó la tenim en el fet de quedas xinxin els llassos mercantils ab las colonias, mentres que están volém tot els llassos polítichs.

Peró sols la prosperitat de Catalunya me volém que las midas salvadas reclamén las reclamen també las altres regions espanyolas. Espanya es com un cuadro; las naus son las provincies; totas aném uníts molt a gust nosotras, mes, sino volen seguir els camins de la política que ensenyalem, en la hora del naufragi, trencarem las amarras pera salvarnos. (Aplausos).

Peró m'ensorrerem el caciquisme. Qui li

ha donat el poder que avuy té? Nosaltres, ab la nostra indiferencia, ab el nostre allunyament de la política que ha fet possible que ostentessin la representació de Catalunya, els que sols representan als polítics d'ofici. (Aplausos).

El nostre lema es aquest: ¡Avant! y ¡Visca Catalunya! (Grans aplausos).»

NOTICIES

Agrahim a tots els periòdichs locals les paraules falagueres que 'ns dediquen y l'acceptació del cambi ab LA VEU DE TORTOSA.

Per igual concepte quedém regoneguts als diaris de fora que 'ns han honrat en sa visita.

Nostre volgut y antich confrare *La Renaixensa* ens ha fet l'honor de copiar el article titolat «L'escut de LA VEU DE TORTOSA» y l'Adhessió-manifest y firmes que 'l poble de Tortosa va dirigir a «La Unió Catalanista». Sentim moltíssim que 'l reduhit espay de nostre setmanari ens prive de correspondre-llargament a n'aquesta distinció que tan coralment agrahim a la estimada redacció d'aquell respectable periòdich, degá del periodisme regional.

Pera 'l doselet que serveix de trono a la imatge de la Inmaculada Concepció ha pintat nostre amich D. Antón Serveto un magnífich drap imitació tapís. Al fons d'aquest se veu una gloria d'angelets y querubins confosos ab la llum d'un cel esplendent y de nuvols aurífers.

Serveix de march al preciós celatje una franja ab ratllas d'or imitant un dels més perfectes teixits de la tapiseria flamenca, y está tot rodejat de hermoses garlandes y lliris blancs.

L'efecte es sorprendent ab la coronació del dosel, propiament dit, ahont se llegeix: *Tota pulchra es Maria*.

Totes les persones qu'han visitat aquestos dies la iglesia de San Antoni, ahont s'

ha celebrat lo novenari de la Inmaculada Concepció, fan elogis de l'obra de Serveto y del gust demostrat per les senyores, de l'«Archicofraria de Filles de Maria y Santa Teresa de Jesús», encarregades de la part ornamental de tan maravillosa festa.

Imparcialment enviém a tots nostra carinyosa felicitació.

Després de llarga y penosa malaltia, el dimars a les 5 del vespre vá entregá sa ánima a Deu nostre benvolgut amich don Santiago Vilá y Olesa.

Ha mort als 25 anys y en sa curta vida ha conseguit deixar, en mitj de les llágrimas y de la pena, un nom distingit a sa familia.

Martre del estudi y del propi impuls de sa dignitat, consagrava tota sa vida en benefici de la ciencia, guanyant molt jove net, després d'uns exercicis esplendents, la plassa de Practicant de la Casa de Socorros de Valencia a la qual va entrar de Metje al terme de sa carrera.

Més tart va anar a Mahó a desempeñar en aquella illa la plassa de Metje provisional d'un Regiment d'Artilleria, desd'ahont passá a Madrid a fer oposicions a altres vacants, de les que vá tindres que retirar, per motius de salut, quan ja tenia aprovada la primera.

Ha baixat jove al sepulcre sense tindre 'l goig de disfrutar del pervindre rialler que li esperava després de la base que ab excepcional talent havia construhit.

Al dol general de Tortosa uním el nostre, desitjant a sa volguda familia gran fortaleza d'ánimo pera sostenir el pes d'aquesta desgracia. ¡Compreném el desconsol de sos afligits pares y germans!

Deu, Nostre Senyor, els dongui resignació bastant per alleugerar sa pena.

R. I. P.

Lo limitat espay de nostre setmanari ens impideix contestar a les preguntes del colega local *El Nuevo Diario* en tota aquella extensió que la cortesia obliga. Prenent aquesta per base, al donarli les gracies per les paraules carinyoses que 'ns dedica, debém manifestarli, baix lo proposit de no parlarne més, que LA VEU DE TORTOSA no te altre color qu'el de son paper, pero si may ni agradés algú, esculliría el de la ruella, puig es aquest el que més s'agermana al de la barretina....

Ab la barretina es pot anar a tot arreu: A Constantinopla, a Messina, al Bruch, al Africa y ... a Manresa.

Si ens fa 'l favor de tornar a llegir *Nostres proposits*, trobará en ells el complement de la contestació.

Hem rebut de l'Alcaldía d'aquesta ciutat dos exemplars del plano «Croquis del terreno y situació del trassat dels ferrocarrils d'Alcañiz a San Carlos y Tarragona» ab un cuadro comparatiu dels recorreguts actuals y els en projecte per Val de Zafán a la Rápita, demostrant un estalvi de 60 kilometres anant a n'aquest punt y per consiguent mes curt y mes dret que morin a Tarragona.

En lo plano a la má se veu la conveniencia del antich trassat sense l'auxili de cap peritatje.

Aquet *Croquis* honra molt a la Corporació Municipal y a son Arquitecte nostre company D. Joan Abril.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Dia 10, Diumenge, Nostra Senyora de Loreto.—Dia 11, Dilluns, San Dámos.—Dia 12, Dimars, San Sinesi.—Dia 13, Dimercres, Santa Llucia.—Dia 14, Dijous, San Nicasi.—Dia 15, Divendres, San Eusebi. (Dejuni).—Dia 16, Disapte, Santa Adelaida (Dejuni).